

ДО ФАУНИ РІДКІСНИХ ТА МАЛОЧИСЕЛЬНИХ ПТАХІВ ПОКУТТЯ

П.В. Бундзяк, Г.В. Ікалюк, Н.В. Сидорак

To the fauna of rare and unnumerous birds of Pokuttya. - P.V. Bundzyak, G.V. Ikaljuk, N.V. Sydorak. - *Berkut*. 3 (2). 1994. - Data about 12 species were collected in Gorodenka district of Ivano-Frankivsk region in 1990-1994. Key words: Ivano-Frankivsk region, fauna, rare species.

Дані для цього повідомлення зібрані у 1990-1994 р. на території Городенківського району Івано-Франківської області.

Руда чапля (*Ardea purpurea*). По одній особині спостерігались 15 та 17.09.1992 р. на ставку поблизу с. Рашків.

Чорний лелека (*Ciconia nigra*). По одному пташу бачили 23.08 (долина р. Дністер в околицях с. Колінки) та 21.10. (болотисте місце в околицях с. Якубівка) у 1993 р.

Польовий лунь (*Circus cyaneus*). Усі наведені нижче знахідки стосуються 1994 р. Птахів спостерігали: поблизу с. Якубівка - 27.01 (самець), 17.03 (6 особин) та 26.03 (3); біля с. Рашків - 24.03 (4), 27.03 (2), 27.07 (пара) та 29.08 (4); поблизу с. Семаківці - 24.08 (самець).

Лучний лунь (*C. pygargus*). 23.06.1991 р. на луках в околицях с. Ясенів-Пільний та 27.08.1992 р. біля с. Дубки були відмічені відповідно самка і самець.

Малий підорлик (*Aquila pomarina*) виявлений 30.07.1992 р. на узліссі грабово-дубового середньостиглого лісу в околицях с. Колінки, 17.04.1994 р. - в стиглому грабово-дубовому лісі біля с. Репуженці, 29.08.1994 р. - в околицях с. Рашків. У всіх трьох випадках спостерігали по одній особині.

© П.В. Бундзяк, Г.В. Ікалюк, Н.В. Сидорак, 1994

Деркач (*Stex stex*). 19.05.1994 р. відмічений голос самця поблизу с. Якубівка.

Малий кроншнеп (*Numenius tenuirostris*). На осінньому прольоті 29.09.1991 р. мисливець П.В. Антошко спостерігав 4 птахів на болоті в околицях с. Топорівці (один був здобутий, але тушка не збереглася).

Сизий мартин (*Larus capus*). Одного птаха бачили на р. Дністер біля с. Колінки 23.08.1993 р.

Голуб-синяк (*Columba oenas*) спостерігався 4.07.1993 р. в околицях с. Чернятин.

Жовна (*Dryocopus martius*). Одного птаха бачили 27.09.1992 р. в стиглому грабово-дубовому лісі біля с. Колінки.

Сирійський дятел (*Dendrocopos syriacus*) спостерігався двічі: 18.09.1992 р. у фруктовому саду с. Колінки (самка) і 30.09.1994 р. у сквері м. Городенки (самець).

Червоноголовий королик (*Regulus ignicapillus*). 4 особини виявлені 12.01.1991 р. в околицях м. Городенка.

Україна (Ukraine),
285800, Івано-Франківська обл.,
м. Городенка, вул. О. Маковця, 23.
П.В. Бундзяк.

НОВІ ЗУСТРІЧІ РІДКІСНИХ ТА МАЛОЧИСЕЛЬНИХ ПТАХІВ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

В.В. Бучко, І.В. Скільський, І.В. Глібка, Б.Й. Годованець, І.С. Школьний

New records of rare and unnumerous birds in Chernivtsi region. - V.V. Buchko, I.V. Skilsky, I.V. Glibka, B.I. Godovanets, I.S. Shkolny. - *Berkut*. 3 (2). 1994. - Data about 8 species collected in 1992-1994 are presented. Key words: Chernivtsi region, fauna, rare species.

Чорний лелека (*Ciconia nigra*). У 1993 р. одного птаха кілька днів підряд бачив М.В. Іванюк біля с. Виженка Вижницького району. Інші два спостереження - зустрічі під час осіннього прольоту. 21.09.1993 р. двох особин бачили поблизу с. Банилів Вижницького району (дані В. Колотило), а 2.10.1993 р. один лелека шукав поживу біля ставу неподалік від с. Жилівка Новоселицького району (повідомила М.І. Собко).

Чубата чернь (*Aythya fuligula*). Взимку 1992/1993 р. 20 особин спостерігалися на озерах у південній частині м. Чернівці. Це, очевидно, перша достовірна реєстрація виду на зимівлі у досліджуваному регіоні. 15.01.1994 р. 18 птахів бачив Г.М. Гончар на ставку та р. Драгіште поблизу с. Олексіївка Сокирянського району.

Скопа (*Pandion haliaetus*). Протягом гніздового періоду 1993 р. один птах постійно тримався

© В.В. Бучко, І.В. Скільський, І.В. Глібка, Б.Й. Годованець, І.С. Школьний, 1994

в долині р. Совиця (ліва притока Прута; околиці с. Мамаївці Кіцманського району). Порівняно недалеко від цього місця (р. Черемош, околиці с. Чорторія Кіцманського району) спостерігали скопу в кінці червня 1994 р. (дані І.Б. Термени). В обох випадках птах носив впійману рибу у північно-східному напрямку. Якщо ж взяти до уваги спостереження скопи в даному районі у 1986 р. (Скильський, 1990), то можна з високою ймовірністю припустити гніздування виду.

Малий підорлик (*Aquila pomarina*). У буковому лісі неподалік від с. Валя Кузьмина Глибоцького району І.Б. Термена бачив цих птахів протягом гніздового періоду 1992 та 1993 рр. - по 2 особини, а в кінці березня 1994 р. - 4.

Турухтан (*Philomachus pugnax*). 12.06.1994 р. двох куликів, які здобували їжу на дні зневодненого ставу, спостерігали поблизу с. Кліводин Кіцманського району.

Малий веретенник (*Limosa lapponica*). Двох птахів бачили у прибережній смугі дуже обмілілого риборозплідного ставу в околицях с. Кліводин Кіцманського району 16.10.1993 р.

Довгохвоста сова (*Strix uralensis*). 4.07.1992 р. чули голос одного птаха у лісовому масиві Хотинської височини біля с. Чорнівка Новоселицького району. У рівнинній ландшафтній зоні Чернівецької області це перша реєстрація виду в гніздовий період.

Білоспиний дятел (*Dendrocopos leucotos*). Протягом останніх років спостерігався двічі: 18.10.1992 р. самець виявлений в околицях с. Мамаївці Кіцманського району, а 7.04.1994 р. одного птаха спостерігав В. Буджак у буковому лісі поблизу с. Валя Кузьмина Глибоцького району.

ЛІТЕРАТУРА

Скильський І.В. (1990): Новые сведения по редким и малочисленным видам птиц Черновицкой области. - Орнитология. М.: МГУ. 24: 160.

Україна (Ukraine),
274029, м. Чернівці,
вул. Стасюка, 4Б, гурт. № 5.
В.В. Бучко.

ЛАНДШАФТНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ ЛЕСОСТЕПЬЯ В КАРПАТАХ И ПТИЦЫ

А.Е. Луговой

Landscape elements of the Forest-steppe Zone in Carpathians and birds. - А.Е. Lugovoy. - Berkut. 3 (2). 1994. - Ornithofauna of the forest-steppe is not a mixture of forest and steppe species, it has its own autochthons. They are different for the northern, middle and southern forest-steppe. Mainly northern (subalpine meadows) and middle (passes cultivated by the agriculture) groups penetrate to breeding in the Carpathians. Southern forest-steppe birds appear in mountains during the migration. They have ribbon migration routes. This is stipulated by the same ribbon configuration of the forest-steppe landscapes in mountains (river valleys).

Key words: fauna, forest-steppe, autochthon, migration.

Мы придерживаемся взглядов А.П. Кузьякина (1962), что Лесостепье по долинам рек, как "щупальцами", проникает далеко на юг и север в соседние природные зоны (степи, полупустыни, леса), увлекая за собой и лесостепную фауну. Последняя не является смесью лесных и степных видов, как об этом часто пишется в учебниках зоогеографии. Она вполне автохтонна (Луговой, 1979, 1994). Следует добавить, что помимо речных долин рефугиумами некогда более обширного Лесостепья можно считать и систему байрачных балок и оврагов в степной зоне (Луговой, 1974). Вышеприведенные примеры являются образцами естественных очагов Лесостепья в иных природных зонах. Существуют, однако, и антропогенные лесостепные очаги, возникшие как севернее (при отвоевании у леса полей и пастбищ через палы и раскорчевку), так и южнее (при посадке садов, лесополос, лесных плантаций в степи).

Необходимо добавить, что Лесостепье делится на северное, среднее и южное (Никифоров,

1959). Каждое из них имеет присущую ему типичную фауну. Понятно, что в лежащую севернее Лесостепья лесную зону, в ее естественные и антропогенные лесостепные ландшафтные вкрапления, проникают в первую очередь автохтоны северного Лесостепья; в степную и полупустынную зоны соответственно представители южной Лесостепи.

Эти и подобные проблемы до сих пор рассматривались преимущественно в меридиональном аспекте. Однако европейская Лесостепь прерывается, по крайней мере, дважды: на востоке - горами Южного Урала, на западе - Карпатами. То есть, сплошная широтная лента равнинной лесостепи рассечена горно-лесными формациями. Каковы закономерности вселения лесостепных видов птиц в эти естественные преграды? Рассмотрим это на примере сравнительно невысоких Восточнокарпатских гор.

Горные луга - полонины, площади которых в значительной степени обусловлены многове-